

Warszawa, dnia 16 kwietnia 2012 r.

Poz. 224

**OBWIESZCZENIE
MINISTRA GOSPODARKI¹⁾**

z dnia 29 marca 2012 r.

**w sprawie ogłoszenia raportu dla Komisji Europejskiej dotyczącego wspierania użycia w transporcie biopaliw
lub innych paliw odnawialnych za 2010 r.**

Na podstawie art. 32 ust. 2 ustawy z dnia 25 sierpnia 2006 r. o biokomponentach i biopaliwach ciekłych (Dz. U. Nr 169, poz. 1199, z późn. zm.²⁾) ogłasza się raport dla Komisji Europejskiej dotyczący wspierania użycia w transporcie biopaliw lub innych paliw odnawialnych za 2010 r., stanowiący załącznik do obwieszczenia.

Minister Gospodarki: *W. Pawlak*

¹⁾ Minister Gospodarki kieruje działem administracji rządowej – gospodarka, na podstawie § 1 ust. 2 rozporządzenia Prezesa Rady Ministrów z dnia 18 listopada 2011 r. w sprawie szczegółowego zakresu działania Ministra Gospodarki (Dz. U. Nr 248, poz. 1478).

²⁾ Zmiany wymienionej ustawy zostały ogłoszone w Dz. U. z 2007 r. Nr 35, poz. 217 i Nr 99, poz. 666, z 2009 r. Nr 3, poz. 11, z 2010 r. Nr 21, poz. 104, Nr 229, poz. 1496 i Nr 238, poz. 1578 oraz z 2011 r. Nr 153, poz. 902, Nr 205, poz. 1208 i Nr 234, poz. 1392.

Załącznik do obwieszczenia Ministra Gospodarki
z dnia 29 marca 2012 r. (poz. 224)

RAPORT ZA 2010 R. DLA KOMISJI EUROPEJSKIEJ
WYNIKAJĄCY Z ARTYKUŁU 4 UST. 1 DYREKTYWY
2003/30/WE PARLAMENTU EUROPEJSKIEGO I RADY
Z DNIA 8 MAJA 2003 R. W SPRAWIE WSPIERANIA
UŻYCIA W TRANSPORCIE BIOPALIW
LUB INNYCH PALIW ODNAWIALNYCH

Opracowano w Ministerstwie Gospodarki we współpracy z Ministerstwem
Rolnictwa i Rozwoju Wsi, Ministerstwem Finansów, Ministerstwem Nauki
i Szkolnictwa Wyższego, Ministerstwem Rozwoju Regionalnego,
Ministerstwem Środowiska i Ministerstwem Infrastruktury

Polska, 24 października 2011 r.

**Raport za 2010 r. dla Komisji Europejskiej wynikający z artykułu 4 ust. 1
dyrektywy 2003/30/WE Parlamentu Europejskiego i Rady z dnia 8 maja 2003 r.
w sprawie wspierania użycia w transporcie biopaliw lub innych paliw odnawialnych**

Raport został opracowany w celu realizacji przez Polskę obowiązku nałożonego na Państwa Członkowskie przepisem artykułu 4 ust. 1 dyrektywy 2003/30/WE Parlamentu Europejskiego i Rady z dnia 8 maja 2003 r. w sprawie wspierania użycia w transporcie biopaliw lub innych paliw odnawialnych (Dz. Urz. UE L 123 z 17.05.2003, str. 42, Dz. Urz. UE Polskie wydanie specjalne, rozdz. 13, t. 31, str. 188).

Przedmiotowy raport wydany jest na podstawie art. 32 ustawy z dnia 25 sierpnia 2006 r. o biokomponentach i biopaliwach ciekłych (Dz. U. Nr 169, poz. 1199, z późn. zm.), która wdraża postanowienia wyżej wymienionej dyrektywy do polskiego porządku prawnego.

Raport obejmuje następujące zagadnienia:

- I. Działania podjęte dla promocji użycia biopaliw ciekłych lub innych paliw odnawialnych w transporcie
- II. Środki krajowe przeznaczone na produkcję biomasy do wykorzystania energetycznego innego niż transport
- III. Ilości i rodzaje: paliw ciekłych i biopaliw ciekłych wprowadzonych do obrotu oraz biopaliw ciekłych wytworzonych przez rolników na własny użytek
- IV. Poziom i realizacja Narodowych Celów Wskaźnikowych

Działania podjęte dla promocji użycia biopaliw ciekłych lub innych paliw odnawialnych w transporcie

I. 1. Regulacje prawne dotyczące funkcjonowania rynku biokomponentów i biopaliw ciekłych

Głównymi regulacjami, które określają organizacyjne, prawne i ekonomiczne warunki produkcji biokomponentów i biopaliw ciekłych w Polsce, są: ustawa z dnia 25 sierpnia 2006 r. *o biokomponentach i biopaliwach ciekłych* (Dz. U. Nr 169, poz. 1199, z późn. zm.) oraz ustawa z dnia 25 sierpnia 2006 r. *o systemie monitorowania i kontrolowania jakości paliw* (Dz. U. Nr 169, poz. 1200, z późn. zm.). Wspólnym mianownikiem obu ustaw jest tworzenie korzystnych warunków dla dynamicznego rozwoju tego rynku.

Ustawa *o biokomponentach i biopaliwach ciekłych* wprowadziła do polskiego prawa szereg zmian, w tym trzy niezwykle istotne:

- Obowiązek zapewnienia określonego udziału biokomponentów w rynku paliw transportowych. Nałożony on został na przedsiębiorców wykonujących działalność gospodarczą w zakresie wytwarzania, importu lub nabycia wewnątrzspółnotowego paliw ciekłych lub biopaliw ciekłych, którzy sprzedają je lub zużywają na własne potrzeby.
- Rozwiązania umożliwiające generowanie środków finansowych na wsparcie produkcji biokomponentów i biopaliw ciekłych. Zgodnie z art. 33 ust. 11 ustawy *o biokomponentach i biopaliwach ciekłych*, jak również stosownie do zapisów art. 401 ust. 7 pkt 6 i art. 401c ust. 7 ustawy z dnia 27 kwietnia 2001 r. – *Prawo ochrony środowiska* (Dz. U. z 2008 r. Nr 25, poz. 150, z późn. zm.) oraz art. 17 ust. 5 ustawy z dnia 20 listopada 2009 r. *o zmianie ustawy – Prawo ochrony środowiska oraz niektórych innych ustaw* (Dz. U. Nr 215, poz. 1664) wpływy z kar pieniężnych wymierzanych na podstawie art. 33 ust. 1 ustawy *o biokomponentach i biopaliwach ciekłych* stanowią przychody Narodowego Funduszu Ochrony Środowiska i Gospodarki Wodnej, wyznaczające minimalną wysokość zobowiązania wieloletniego, związanego z przeznaczaniem środków NFOŚiGW na wspieranie działalności związanej z wytwarzaniem biokomponentów i biopaliw ciekłych lub innych paliw odnawialnych, a także promocją ich wykorzystania.
- Możliwość wytwarzania przez rolników biopaliw ciekłych na własny użytek. Rolnicy mogą wytwarzać na własny użytek wszystkie rodzaje biopaliw ciekłych stanowiących

samoistne paliwo. Zgodnie z przepisami ustawy o systemie monitorowania i kontrolowania jakości paliw biopaliwa ciekłe wytwarzane przez rolników na własny użytek powinny spełniać jedynie minimalne wymagania jakościowe istotne ze względu na ochronę środowiska, które zostały określone w rozporządzeniu Ministra Gospodarki z dnia 22 stycznia 2007 r. w sprawie wymagań jakościowych dla biopaliw ciekłych stosowanych w wybranych flotach oraz wytwarzanych przez rolników na własny użytek (Dz. U. Nr 24, poz. 149). Roczny limit dozwolonej produkcji na własny użytek wynosi 100 litrów na hektar powierzchni użytków rolnych będących w posiadaniu rolnika.

Na podstawie art. 2 ust. 1 pkt 23 ustawy o systemie monitorowania i kontrolowania jakości paliw zostało wprowadzone pojęcie „wybranej floty”. „Wybrana flota” to grupa co najmniej 10 pojazdów, ciągników rolniczych lub maszyn nieporuszających się po drogach albo grupa lokomotyw lub statków, wyposażonych w silniki przystosowane do spalania biopaliwa ciekłego, będąca własnością lub użytkowana przez osobę fizyczną wykonującą działalność gospodarczą, osobę prawną lub jednostkę organizacyjną nieposiadającą osobowości prawnej. Wprowadzenie tego pojęcia umożliwiło zastosowanie w pojazdach i maszynach należących do „wybranych flot” biopaliw innych niż dopuszczone do powszechnego obrotu.

W Polsce stopniowo poszerzają się możliwości w zakresie wprowadzania na rynek biokomponentów. Już w 2005 r. nie było żadnych przeszkód w stosowaniu do 5% dodatku estrów metylowych kwasów tłuszczowych do olejów napędowych (bioetanol jako dodatek do benzyn silnikowych stosuje się od 1994 r.). W roku 2006, w związku z wejściem w życie rozporządzenia Ministra Gospodarki z dnia 8 września 2006 r. w sprawie wymagań jakościowych dla biopaliw ciekłych (Dz. U. Nr 166, poz. 1182), umożliwiono wprowadzenie do obrotu dwóch rodzajów biopaliw ciekłych:

- estru metylowego stanowiącego samoistne paliwo,
- oleju napędowego zawierającego 20% ww. estrów.

W dniu 22 stycznia 2009 r. Minister Gospodarki podpisał rozporządzenie w sprawie wymagań jakościowych dla biopaliw ciekłych (Dz. U. Nr 18, poz. 98), które wprowadziło do obrotu kolejny rodzaj biopaliwa ciekłego – benzynę silnikową zawierającą od 70% do 85% bioetanolu – tzw. mieszanę E85.

I. 2. Wsparcie zastosowania biokomponentów w paliwach ciekłych i biopaliwach ciekłych

Od 15 października 2009 r. promocja stosowania biokomponentów odbywa się w drodze zachęt ekonomicznych, przede wszystkim poprzez system zwolnień i ulg podatkowych.

Zgodnie z przepisami ustawy z dnia 6 grudnia 2008 r. *o podatku akcyzowym* (Dz. U. z 2009 r. Nr 3, poz. 11, z późn. zm.) dla wyrobów powstałych ze zmieszania benzyn z biokomponentami stawka akcyzy została obniżona o 1,565 zł od każdego litra biokomponentów dodanych do tej benzyny, natomiast dla wyrobów powstałych ze zmieszania olejów napędowych z biokomponentami stawka akcyzy została obniżona o 1,048 zł od każdego litra biokomponentów dodanych do tych olejów napędowych. Z kolei stawka podatku akcyzowego dla biokomponentów stanowiących samoistne paliwa została określona na poziomie 10 zł/1000 l.

Należy podkreślić, że w 2010 r. kwota opisanych powyżej ulg w podatku akcyzowym z tytułu stosowania biokomponentów w paliwach wyniosła około 1 227 mln zł, natomiast dla biokomponentów stanowiących samoistne paliwa około 273 mln zł.

Jednocześnie biokomponenty stanowiące samoistne paliwa zostały wyłączone z grupy wyrobów podlegających opłacie paliwowej, o której mowa w ustawie z dnia 27 października 1994 r. *o autostradach płatnych oraz o Krajowym Funduszu Drogowym* (Dz. U. z 2004 r. Nr 256, poz. 2571, z późn. zm.).

Jednocześnie na podstawie art. 19a ustawy z dnia 15 lutego 1992 r. *o podatku dochodowym od osób prawnych* w brzmieniu nadanym ustawą z dnia 23 sierpnia 2007 r. *o zmianie ustawy o podatku dochodowym od osób prawnych* (Dz. U. Nr 165, poz. 1169), która weszła w życie z dniem 14 września 2007 r., wytwórcy biokomponentów mogli w roku 2010 odliczać od podatku kwotę stanowiącą 19% nadwyżki kosztów wytworzenia biokomponentów nad kosztami wytworzenia paliw ciekłych o takiej samej wartości opałowej (w razie braku w danym roku podatkowym możliwości dokonania takiego odliczenia nieodliczoną kwotę odlicza się w następnych latach podatkowych).

Z uwagi na fakt, że ulgi w podatku akcyzowym, opłacie paliwowej i odliczenia w podatku dochodowym, które zostały notyfikowane Komisji Europejskiej (Program pomocowy N57/2008 – Polska – Pomoc operacyjna w zakresie biopaliw), były stosowane

jedynie do dnia 30 kwietnia 2011 r., w chwili obecnej trwają prace nad opracowaniem innych mechanizmów wsparcia rynku biokomponentów i biopaliw ciekłych.

Ponadto, w celu zapewnienia dodatkowego wsparcia dla produkcji biokomponentów i biopaliw ciekłych Rada Ministrów podjęła uchwałę nr 134/2007 z dnia 24 lipca 2007 r. w sprawie „*Wieloletniego programu promocji biopaliw lub innych paliw odnawialnych na lata 2008–2014*” (M.P. Nr 53, poz. 607), który stanowi wykonanie art. 37 ustawy o biokomponentach i biopaliwach ciekłych. Wdrożenie zawartych w nim rozwiązań ma na celu poprawę opłacalności ekonomicznej całego procesu – począwszy od pozyskiwania surowców rolniczych, poprzez wytwarzanie biokomponentów, produkcję biopaliw ciekłych i paliw ciekłych z dodatkiem biokomponentów, a kończąc na użyciu tego paliwa. Rozwiązania te powinny również gwarantować stabilność warunków funkcjonowania dla wszystkich podmiotów związanych z rynkiem biokomponentów i biopaliw ciekłych, co jest niezbędne do tworzenia długookresowych planów gospodarczych oraz pozyskania przez przedsiębiorców finansowania dla nowych inwestycji.

Działania zawarte w *Wieloletnim programie* zostały podzielone na dwie kategorie: działania dotyczące produkcji biokomponentów i biopaliw ciekłych (mające na celu oddziaływanie na podaż biokomponentów i biopaliw ciekłych) oraz działania nakierowane na stronę popytową.

Po stronie „podażowej” w 2010 roku kluczowe znaczenie miały rozwiązania podatkowe, które mają na celu poprawę opłacalności produkcji biokomponentów i biopaliw ciekłych w stosunku do paliw kopalnych. W programie znajdują się zapisy dotyczące opisanych powyżej rozwiązań w zakresie: ulg w podatku akcyzowym, zwolnień z opłaty paliwowej oraz odliczenia od podatku dochodowego od osób prawnych.

Zakłada się także w programie wsparcie inwestycji (w zakresie wytwarzania biokomponentów i biopaliw ciekłych) z krajowych środków publicznych oraz funduszy Unii Europejskiej. Jest ono realizowane w ramach:

– Programu Operacyjnego *Infrastruktura i Środowisko*

W ramach tego programu wspierane są projekty inwestycyjne dotyczące m.in. budowy zakładów wytwarzających biokomponenty lub biopaliwa ciekłe. Tego typu projekty mogą uzyskać wsparcie w ramach działania 9.5 *Wytwarzanie biopaliw ze źródeł odnawialnych*, którego głównym celem jest zwiększenie wytwarzania biokomponentów i biopaliw. W działaniu 9.5 określono minimalną wartość projektu

na poziomie 20 mln złotych, natomiast maksymalna wartość dofinansowania tego typu inwestycji wynosi 30 mln złotych (Program pomocowy N 434/2008 – Polska – Program pomocy na budowę instalacji do wytwarzania biokomponentów i biopaliw ciekłych).

– Programu Operacyjnego *Innowacyjna Gospodarka*

Projekty związane z wdrażaniem innowacji technologicznych w produkcji energii mogą ubiegać się o dofinansowanie w ramach działania 4.4 Programu Operacyjnego „*Innowacyjna Gospodarka*”. Minimalną wartość projektu w tym działaniu określono na poziomie 8 mln złotych, natomiast maksymalną wartość dotacji – na poziomie 40 mln złotych (Program pomocowy nie wymagał notyfikacji KE).

– *Programu Rozwoju Obszarów Wiejskich na lata 2007–2013*

W ramach *Programu Rozwoju Obszarów Wiejskich na lata 2007–2013* (PROW) wsparcie dla inwestycji związanych z produkcją biokomponentów jest zapewnione w ramach działania o kodzie 123 „Zwiększenie wartości dodanej podstawowej produkcji rolnej i leśnej”. W ramach tego działania wspierane są m.in. inwestycje w zakresie przetwarzania produktów rolnych na cele energetyczne. Pomoc ma formę refundacji części kosztów kwalifikowalnych projektu. Maksymalna wysokość pomocy, przyznana w okresie realizacji PROW jednemu beneficjentowi, wynosi 20 mln złotych. Wielkość pomocy przyznanej na realizację jednego projektu nie może być niższa niż 100 tys. złotych (CCI2007PL06RPO001 – program rozwoju obszarów wiejskich w Rzeczypospolitej Polskiej w okresie programowania 2007–2013).

Kolejna kategoria działań zapisanych w programie to przedsięwzięcia mające na celu zwiększenie popytu na biopaliwa ciekłe. Wśród tego typu działań wymienić należy m.in. możliwość wprowadzenia stref dla ekologicznego transportu publicznego (w których działanie transportu publicznego może być oparte wyłącznie o pojazdy zużywające paliwa ekologiczne – biopaliwa ciekłe, a także gaz skroplony LPG i sprężony gaz ziemny CNG – lub napędzane silnikami elektrycznymi lub hybrydowymi) oraz opracowanie systemu zwolnień z opłat za parkowanie dla pojazdów zasilanych tymi paliwami. Założeniem jest, aby czas parkowania, na jaki pojazd jest zwolniony z opłat, był proporcjonalny do łącznej ilości biokomponentów zawartych w użytym biopaliwie ciekłym.

W ustawie z dnia 20 listopada 2009 r. *o zmianie ustawy – Prawo ochrony środowiska oraz niektórych innych ustaw* oraz w ustawie z dnia 8 stycznia 2010 r. *o zmianie ustawy –*

Prawo energetyczne oraz o zmianie innych ustaw zawarto zapisy umożliwiające przeznaczenie przez Narodowy Fundusz Ochrony Środowiska i Gospodarki Wodnej środków finansowych – w wysokości nie mniejszej niż kwota przychodów z kar pieniężnych wymierzanych na podstawie art. 33 ust. 1 ustawy *o biokomponentach i biopaliwach ciekłych* – na wspieranie działalności związanej z wytwarzaniem biokomponentów i biopaliw ciekłych lub innych paliw odnawialnych, a także promocją ich wykorzystania.

Ponadto Ministerstwo Gospodarki aktywnie uczestniczyło w przygotowaniu rozporządzenia Rady Ministrów z dnia 14 października 2008 r. w *sprawie opłat za korzystanie ze środowiska*, w wyniku czego w rozporządzeniu uwzględniono ulgę w opłatach za korzystanie ze środowiska z tytułu spalania paliw z udziałem biokomponentów. Wysokość jednostkowej stawki opłaty za gazy lub pyły wprowadzane do powietrza z procesów spalania paliw w silnikach spalinowych, w przypadku stosowania paliw zawierających biokomponenty lub biopaliw stanowiących samoistne paliwa, uzależniona jest od zawartości tych biokomponentów w paliwie lub stosowania biopaliwa stanowiącego samoistne paliwo.

Jednym z istotnych elementów *Wieloletniego programu* jest działalność informacyjno-edukacyjna w zakresie biopaliw ciekłych. Zgodnie z informacją przekazaną w tym zakresie przez Ministra Edukacji Narodowej (wymienionego w *Wieloletnim programie* jako organ odpowiedzialny za realizację tych działań) problematyka biopaliw ciekłych jest uwzględniana w podstawach programowych, programach nauczania i podręcznikach (szczególnie na IV etapie edukacyjnym – szkoły ponadgimnazjalne). W 2009 r. ukazało się rozporządzenie Ministra Edukacji Narodowej w *sprawie podstawy programowej wychowania przedszkolnego oraz kształcenia ogólnego w poszczególnych typach szkół*, w którym problematyka biopaliw pojawia się w podstawie programowej chemii na IV etapie edukacyjnym. Tematyka biopaliw jest ponadto uwzględniana w podstawach programowych kształcenia w zawodach związanych z naprawą i eksploatacją pojazdów silnikowych.

Jednocześnie na stronie internetowej Ministerstwa Infrastruktury w dziale *Zrównoważony Transport* umieszczane są informacje o biopaliwach i przepisach z nimi związanych w celu zapoznania opinii publicznej z podstawowymi informacjami w tym zakresie. Ponadto projekt ustawy *o publicznym transporcie zbiorowym* implementuje przepisy dyrektywy 2009/33/WE Parlamentu Europejskiego i Rady z dnia 23 kwietnia 2009 r. w *sprawie promowania ekologicznie czystych i energooszczędnych pojazdów transportu drogowego*. Implementacja tej dyrektywy umożliwi promocję m.in. pojazdów o mniejszej uciążliwości w zakresie emisji zanieczyszczeń toksycznych, w szczególności emisji

dwutlenku węgla. Przy dzisiejszej dostępności w Polsce alternatywnych paliw i napędów powinno to skłaniać do sięgania po pojazdy zasilane biopaliwami.

Ponadto w projekcie rozporządzenia Prezesa Rady Ministrów w sprawie *innych niż cena obowiązkowych kryteriów oceny ofert w odniesieniu do niektórych rodzajów zamówień publicznych* (określającego inne niż cena obowiązkowe kryteria oceny ofert w odniesieniu do zamówień publicznych na zakup pojazdów samochodowych, na podstawie art. 91 ust. 8 ustawy z dnia 29 stycznia 2004 r. – *Prawo zamówień publicznych* – Dz. U. z 2010 r. Nr 113, poz. 759, z późn. zm.) znajdują się przepisy implementujące dyrektywę 2009/33/WE Parlamentu Europejskiego i Rady z dnia 23 kwietnia 2009 r. w sprawie *promowania ekologicznie czystych i energooszczędnych pojazdów transportu drogowego*, co może zachęcić operatorów publicznego transportu zbiorowego oraz podmioty stosujące zamówienia publiczne do zakupu pojazdów zasilanych biopaliwami.

Również w obszarze działalności naukowo-badawczej podjęto kroki zmierzające do nadania (w ramach planu działań ukierunkowanego na rozwój agrobiotechnologii i biotechnologii przemysłowej opracowanego przez interdyscyplinarny Zespół ds. Rozwoju Biogospodarki) priorytetu badaniom dotyczącym zaawansowanych technologii produkcji biopaliw. Jednocześnie należy podkreślić, że została utworzona Polska Platforma Technologiczna Biopaliw i Biokomponentów, a koordynacja jej działań została powierzona Instytutowi Paliw i Energii Odnawialnej (obecnie połączonego z Przemysłowym Instytutem Motoryzacji), nad którym nadzór sprawuje Minister Gospodarki. Celem Platformy jest między innymi wspieranie inicjatyw związanych z rozwojem nowych technologii produkcji biopaliw.

Jednym z rozwiązań przyczyniających się do promocji użycia w transporcie biopaliw i innych paliw odnawialnych jest możliwość uwzględnienia w zamówieniach publicznych aspektów środowiskowych na etapie opisu przedmiotu zamówienia oraz w ramach kryteriów oceny ofert. Zgodnie z ustawą *Prawo zamówień publicznych* zamawiający ma możliwość zastosowania oprócz ceny również innych kryteriów, w tym m.in. kryterium zastosowania najlepszych dostępnych technologii w zakresie oddziaływania na środowisko. Urząd Zamówień Publicznych, realizując Krajowy Plan Działań w zakresie zielonych zamówień publicznych na lata 2007–2009, prowadził działania informacyjno-szkoleniowe zachęcające zamawiających do uwzględniania aspektów środowiskowych w prowadzonych przez nich postępowaniach o udzielenie zamówienia publicznego. Popularyzacja zielonych zamówień

publicznych kontynuowana jest w ramach nowego dokumentu planistycznego opracowanego przez Urząd.

Wieloletni program nakłada na administrację rządową obowiązek sukcesywnej wymiany posiadanego parku samochodowego na pojazdy przystosowane do spalania biopaliw ciekłych. Minister Spraw Wewnętrznych i Administracji sporządza coroczne sprawozdanie z realizacji powyższego obowiązku. Ze sprawozdania wynika, iż w 2010 roku w urzędach administracji rządowej podjęto szereg działań w tym zakresie, w tym m.in.: wytypowano pojazdy, które mogą być zasilane biopaliwami; dostawca paliw stosowanych w pojazdach wykorzystywanych przez resort gospodarki rozszerzył możliwość zakupu o dostępne gatunki biopaliwa; do warunków przygotowania specyfikacji istotnych warunków zamówienia obejmującej zakup nowych samochodów wprowadzono zapis o potrzebie przystosowania silnika kupowanego samochodu do spalania biopaliw ciekłych.

Ponadto w Ministerstwie Gospodarki opracowano szczegółowe *Wytyczne w zakresie sposobu oznakowania pojazdów wykorzystywanych przez administrację rządową zasilanych biopaliwami ciekłymi*, które zostały rozesłane przez Ministra Spraw Wewnętrznych i Administracji do poszczególnych ministerstw, urzędów wojewódzkich i innych urzędów centralnych. Zgodnie z zapisami zawartymi w powyższych wytycznych pojazdy wykorzystywane obecnie przez administrację rządową zasilane biopaliwami ciekłymi powinny zostać oznakowane w określony sposób.

Na zakończenie podkreślenia wymaga fakt, że Rada Ministrów w dniu 26 stycznia przyjęła *Kompleksową informację na temat realizacji Wieloletniego programu promocji biopaliw lub innych paliw odnawialnych na lata 2008–2014*. Informacja zawierająca ocenę programu uwzględnia jego wpływ na realizację zakładanych oraz pożądaných celów gospodarczych i społecznych, w tym tworzenie nowych miejsc pracy i zagospodarowywanie dostępnych surowców rolnych.

Zgodnie ze szczegółowymi zapisami przedmiotowej informacji przeprowadzona zostanie analiza obowiązujących mechanizmów wsparcia dla rynku biokomponentów i biopaliw ciekłych oraz wprowadzone zostaną ewentualne zmiany do *Wieloletniego programu* i obowiązujących przepisów prawnych, których celem będzie poprawa warunków funkcjonowania rynku biokomponentów i biopaliw ciekłych.

I. 3. Wsparcie finansowe badań związanych z tematyką biopaliw

W 2010 r. ze środków budżetowych przyznano na badania naukowe i prace rozwojowe związane z tematyką biopaliw ok. 34,5 mln zł, którą wydatkowano w ramach trzech następujących strumieni finansowania:

1. 18 projektów badawczych własnych realizowanych przez jednostki naukowe, głównie szkoły wyższe – ogólna wartość projektów wyniosła 6,5 mln zł;
2. 2 projekty w ramach funduszy strukturalnych realizowanych przez 2 przedsiębiorstwa – ogólna wartość projektów wyniosła 20,3 mln zł;
3. 7 projektów rozwojowych realizowanych przez jednostki naukowe (całkowicie dofinansowane przez Narodowe Centrum Badań i Rozwoju) – ogólna wartość projektów wyniosła 7,7 mln zł.

II. Środki krajowe przeznaczone na produkcję biomasy do wykorzystania energetycznego innego niż transport

Priorytet dla spraw związanych z energetyką odnawialną znalazł wyraz w przyjętej w dniu 10 listopada 2009 r. „*Polityce energetycznej Polski do 2030 roku*”, gdzie rozwój wykorzystania OZE określono jako jeden z sześciu podstawowych kierunków polskiej polityki energetycznej.

Główne cele w tym obszarze obejmują: wzrost udziału odnawialnych źródeł energii w finalnym zużyciu energii do poziomu 15% w 2020 roku oraz osiągnięcie w 2020 roku 10% udziału biopaliw w rynku paliw transportowych, zwiększenie wykorzystania biopaliw II generacji, ochronę lasów przed nadmiernym eksploataowaniem oraz zrównoważone wykorzystanie obszarów rolniczych na cele OZE tak, aby nie doprowadzić do konkurencji pomiędzy energetyką odnawialną i rolnictwem.

Podstawowym aktem prawnym, regulującym działania przedsiębiorstw energetycznych zmierzające do wzrostu wykorzystania odnawialnych źródeł energii, jest ustawa z dnia 10 kwietnia 1997 r. – *Prawo energetyczne* (Dz. U. z 2006 r. Nr 89, poz. 625, z późn. zm.). Ustawa określa główny mechanizm wsparcia, jakim jest system tzw. „kolorowych certyfikatów”. Rozwiązanie to jest mechanizmem rynkowym sprzyjającym rozwojowi energetyki odnawialnej. Jego istotą jest nałożony na przedsiębiorstwa energetyczne, które zajmują się sprzedażą energii elektrycznej odbiorcom końcowym, obowiązek uzyskania i przedstawienia do umorzenia Prezesowi Urzędu Regulacji Energetyki określonej ilości świadectw pochodzenia energii elektrycznej wytworzonej w odnawialnych źródłach energii bądź uiszczenia opłaty zastępczej. Rozdzielenie świadectw pochodzenia energii elektrycznej wytworzonej w odnawialnych źródłach energii od fizycznej energii umożliwiło obrót na giełdzie towarowej prawami majątkowymi wynikającymi z tych świadectw.

Uzupełnieniem tego mechanizmu jest obowiązek zakupu przez przedsiębiorstwa energetyczne pełniące rolę sprzedawcy z urzędu całej energii elektrycznej wytworzonej w źródłach odnawialnych, przyłączonych do sieci znajdujących się w obszarze działania danego sprzedawcy z urzędu, po średniej cenie rynkowej. W rezultacie wytwórca energii elektrycznej ze źródeł odnawialnych uzyskuje dwa źródła dochodów: ze sprzedaży praw majątkowych, które wynikają ze świadectw pochodzenia, oraz ze sprzedaży fizycznej energii elektrycznej.

Powyższe mechanizmy wzmocnione są systemem kar nakładanych na przedsiębiorstwa energetyczne za niewypełnienie ww. obowiązków, przy czym środki uzyskane z opłat zastępczych, o których mowa w ustawie – *Prawo energetyczne*, i kar pieniężnych wymierzonych na podstawie tej ustawy stanowią przychody Narodowego Funduszu Ochrony Środowiska i Gospodarki Wodnej wyznaczające minimalną wysokość zobowiązania wieloletniego, o którym mowa w art. 401c ust. 5 ustawy – *Prawo ochrony środowiska*, w ramach którego wsparcie uzyskują inwestycje w odnawialne źródła energii i obiekty wysokosprawnej kogeneracji.

W ślad za rekomendacją Rządu Rzeczypospolitej Polskiej z 2009 r., przedstawioną w Planie Stabilności i Rozwoju, NFOŚiGW opracował Program wsparcia przedsięwzięć w zakresie odnawialnych źródeł energii i obiektów wysokosprawnej kogeneracji.

Program został podzielony na trzy części, z czego dwie są m.in. związane z dofinansowaniem źródeł typu OZE, w tym wytwarzających energię z biomasy:

- *Program dla przedsięwzięć w zakresie odnawialnych źródeł energii i obiektów wysokosprawnej Kogeneracji – Cz. 1* realizowany bezpośrednio przez NFOŚiGW.

Budżet programu wynosi 1,5 mld zł. Program wdrażany będzie do 2015 roku. Program skierowany jest do wszystkich inwestorów podejmujących się budowy odnawialnych źródeł energii i obiektów wysokosprawnej kogeneracji o koszcie całkowitym powyżej 10 mln zł.

W ramach programu przewidziano m.in. wsparcie następujących przedsięwzięć:

- wytwarzanie energii elektrycznej i ciepła w skojarzeniu przy użyciu biomasy (źródła rozproszone o mocy poniżej 3 MWe);
 - wytwarzanie energii elektrycznej i/lub ciepła z wykorzystaniem biogazu powstałego w procesach odprowadzania lub oczyszczania ścieków albo rozkładu szczątków roślinnych i zwierzęcych.
- *Program dla przedsięwzięć w zakresie odnawialnych źródeł energii i obiektów wysokosprawnej kogeneracji – Cz. 2* – wdrażany przez wojewódzkie fundusze ochrony środowiska i gospodarki wodnej (WFOŚiGW).

Budżet programu wynosi 330 mln zł, a okres wdrażania do końca 2014 r. Konkursy ogłaszane są przez WFOŚiGW z uwzględnieniem własnych zasad i kryteriów. Dofinansowanie jest możliwe w zakresie wartości inwestycji od 0,5 do 10 mln zł.

W ramach programu przewidziano m.in. wsparcie następujących przedsięwzięć:

- wytwarzanie energii elektrycznej i ciepła w skojarzeniu przy użyciu biomasy (źródła rozproszone o mocy poniżej 3 MWe);
- wytwarzanie energii elektrycznej i/lub ciepła z wykorzystaniem biogazu powstałego w procesach odprowadzania lub oczyszczania ścieków albo rozkładu szczątków roślinnych i zwierzęcych.

Równolegle z powyższym programem realizowane są programy z zakresu zarządzania energią i wykorzystaniem OZE w ramach Krajowego Systemu Zielonych Inwestycji, z których następujące są związane ze wsparciem źródeł typu OZE wytwarzających energię z biomasy:

1) System Zielonych Inwestycji – Część 2 – biogazownie rolnicze.

Program został skierowany do podmiotów (osoby fizyczne, prawne lub jednostki organizacyjne nieposiadające osobowości prawnej, którym ustawa przyznaje zdolność prawną) podejmujących realizację przedsięwzięć w zakresie wytwarzania energii elektrycznej lub ciepłej z wykorzystaniem biogazu powstałego w procesach rozkładu szczątków roślinnych i zwierzęcych oraz wytwarzania biogazu rolniczego celem wprowadzenia go do sieci dystrybucyjnej gazowej.

2) System Zielonych Inwestycji – Część 3 – elektrociepłownie i ciepłownie na biomase.

Program został skierowany do podmiotów (osoby fizyczne, prawne lub jednostki organizacyjne nieposiadające osobowości prawnej, którym ustawa przyznaje zdolność prawną) podejmujących realizację przedsięwzięć w zakresie odnawialnych źródeł energii i obiektów kogeneracji z wyłącznym zastosowaniem biomasy (źródła rozproszone o nominalnej mocy cieplnej poniżej 20 MWt).

Ponadto istnieje także bezpośrednie wsparcie finansowe dla realizacji inwestycji związanych z energetyką odnawialną, w tym związaną z energetycznym wykorzystaniem biomasy, m.in. ze środków unijnych. Wsparcie realizowane jest przede wszystkim w ramach Programu Operacyjnego „Infrastruktura i Środowisko”, w tym w szczególności w ramach Priorytetu IX „Infrastruktura energetyczna przyjazna środowisku i efektywność energetyczna”. Zgodnie z ww. Programem nastąpić ma zmniejszenie oddziaływania sektora energetyki na środowisko, a także podwyższenie sprawności wytwarzania, przesyłania i dystrybucji energii, poprawy efektywności energetycznej w procesie użytkowania energii

oraz wzrost wykorzystania energii ze źródeł odnawialnych. W ramach powyższego priorytetu działaniem o największym znaczeniu dla rozwoju odnawialnych źródeł energii jest działanie 9.4 „Wytwarzanie energii ze źródeł odnawialnych” oraz działanie 9.6 „Sieci ułatwiające odbiór energii ze źródeł odnawialnych”.

Dodatkowo istnieje możliwość udzielenia wsparcia na rozwój przemysłu produkującego urządzenia dla energetyki odnawialnej, w oparciu o Priorytet X „Bezpieczeństwo energetyczne, w tym dywersyfikacja źródeł energii”, w tym, w szczególności w ramach działania 10.3 „Rozwój przemysłu dla odnawialnych źródeł energii”. Wsparcie jest kierowane na budowę nowoczesnych linii technologicznych wytwarzających urządzenia wykorzystywane do produkcji energii elektrycznej i ciepła ze źródeł odnawialnych.

Należy również zaznaczyć, iż środki związane z rozwojem odnawialnych źródeł energii dostępne są zarówno w ramach Programu Operacyjnego „Innowacyjna Gospodarka” (PO IG), w tym przede wszystkim w ramach następujących osi priorytetowych:

- 1 – Badanie i rozwój nowoczesnych technologii, osi priorytetowej,
- 2 – Infrastruktura sfery B+R, osi priorytetowej,
- 3 – Kapitał dla innowacji, osi priorytetowej,
- 4 – Inwestycje w innowacyjne przedsięwzięcia oraz osi priorytetowej,
- 5 – Dyfuzja Innowacji.

Ponadto współfinansowanie inwestycji dot. odnawialnych źródeł energii możliwe jest w ramach środków finansowych dostępnych w Programie Rozwoju Obszarów Wiejskich 2007–2013, w szczególności w ramach następujących działań:

121. Modernizacja gospodarstw rolnych,
123. Zwiększanie wartości dodanej podstawowej produkcji rolnej i leśnej,
311. Różnicowanie w kierunku działalności nierolniczej,
312. Tworzenie i rozwój mikroprzedsiębiorstw,
321. Podstawowe usługi dla gospodarki i ludności wiejskiej.

Wsparcie finansowe ze środków unijnych można także otrzymać w ramach Regionalnych Programów Operacyjnych (RPO), za które odpowiedzialne są zarządy poszczególnych województw. Dofinansowanie mogą uzyskać projekty związane z budową

jednostek wykorzystujących wszystkie znane rodzaje energii odnawialnej. Regiony stosują konkursową procedurę wyłaniania dofinansowania wspomnianych projektów.

III. Ilość i rodzaje: paliw ciekłych i biopaliw ciekłych wprowadzonych do obrotu oraz biopaliw ciekłych wytworzonych przez rolników na własny użytek¹

III. 1. Ilość paliw ciekłych i biokomponentów wprowadzonych na rynek w latach 2000–2010

Z analizy danych Głównego Urzędu Statystycznego, Ministerstwa Finansów, Urzędu Regulacji Energetyki oraz Agencji Rynku Energii dotyczących zużycia benzyn silnikowych i olejów napędowych wynika, że wskaźniki udziału biokomponentów w paliwach zużytych w transporcie w latach 2000–2010 kształtowały się w następujących wielkościach:

Rok	Zużycie w transporcie (w tys. ton)				Wskaźnik wg wartości opałowej
	Benzyny	Oleje napędowe	Bioetanol	Estry	
2000	4841	2343	40,6	0	0,35%
2001	4484	2562	52,4	0	0,46%
2002	4109	2940	65,3	0	0,57%
2003	3941	3606	60,1	0	0,49%
2004	4011	4303	38,3	0	0,29%
2005	3915	5075	42,8	17,1	0,47%

¹ Przedstawione w niniejszym rozdziale dane dotyczące ilości biokomponentów, paliw i biopaliw ciekłych przeliczono w oparciu o średnie wartości gęstości zawarte w rozporządzeniu Ministra Gospodarki z dnia 27 grudnia 2007 r. w sprawie wartości opałowej poszczególnych biokomponentów i paliw ciekłych (Dz. U. z 2008 r. Nr 3, poz. 12). Dane za rok 2010 pochodzą z Kwartalnych Raportów Prezesa Urzędu Regulacji Energetyki.

2006	4048	6042	84,3	44,9	0,92%
2007	3997	7212	70,8	37,3	0,68%
2008	4109	10069	185,6	479,9	3,66%
2009	4125	10387	232,2	635,8	4,63%
2010	3885	10903	238,0	893,1	5,94%

III. 2. Liczba zarejestrowanych przedsiębiorców wytwarzających, magazynujących lub wprowadzających do obrotu biokomponenty

Zgodnie z art. 4 ust. 1 ustawy *o biokomponentach i biopaliwach ciekłych* działalność gospodarcza w zakresie wytwarzania, magazynowania lub wprowadzania do obrotu biokomponentów jest działalnością regulowaną w rozumieniu przepisów o swobodzie działalności gospodarczej i wymaga wpisu do rejestru wytwórców prowadzonego przez Prezesa Agencji Rynku Rolnego (ARR).

Z danych ARR wynika, że na dzień 31 grudnia 2010 r. w rejestrze wytwórców było wpisanych:

1. 13 wytwórców bioetanolu – deklarujących roczne łączne zdolności produkcyjne w wysokości około 745 mln litrów bioetanolu.
2. 19 wytwórców estrów metylowych – deklarujących roczne łączne zdolności produkcyjne w wysokości około 941 mln litrów.

III. 3. Liczba zarejestrowanych rolników wytwarzających biopaliwa ciekłe na własny użytek oraz rodzaje i ilość wytworzonych przez nich biopaliw ciekłych

Zgodnie z art. 13 ust. 1 ustawy *o biokomponentach i biopaliwach ciekłych* rolnicy mogą wytwarzać biopaliwa ciekłe na własny użytek po uzyskaniu wpisu do rejestru rolników wytwarzających biopaliwa ciekłe na własny użytek prowadzonego przez Prezesa Agencji Rynku Rolnego.

Z danych ARR wynika, że na dzień 31 grudnia 2010 r. w rejestrze rolników wytwarzających biopaliwa ciekłe na własny użytek było wpisanych 4 rolników

wytwarzających estry metylowe na użytek własny, którzy w 2010 r. wytworzyli ok. 16,9 tys. litrów estrów metylowych.

III. 4. Produkcja bioetanolu

Z danych przekazanych przez Prezesa Urzędu Regulacji Energetyki wynika, że w 2010 r. wytwórcy biokomponentów wytworzyli ok. 204,4 mln litrów bioetanolu (161,7 tys. ton). Na rynek paliwowy trafiło około 301 mln litrów bioetanolu (238 tys. ton). Wykorzystanie bioetanolu w benzynach silnikowych w latach 1994–2010 przedstawiono poniżej.

Rok	Zużycie benzyn – w tys. m ³	W tym bioetanol – w tys. m ³	Udział % objętości
1994	7 325	27,0	0,37
1995	8 332	63,0	0,76
1996	6 174	100,9	1,63
1997	6 691	110,6	1,65
1998	6 672	99,8	1,50
1999	7 770	83,2	1,07
2000	6 808	51,4	0,75
2001	6 233	66,4	1,07
2002	5 645	82,8	1,47
2003	5 453	76,2	1,40
2004	5 564	48,5	0,87
2005	5 151	54,2	1,05
2006	5 326	106,8	2,01
2007	5 434	89,6	1,65
2008	5 742	234,6	4,08
2009	5 806	293,3	5,05
2010	5 495	301,0	5,48

W roku 2010 wytwórcy sprzedali producentom krajowym ok. 64,8 mln litrów (51,3 tys. ton) bioetanolu, czyli o 236,2 mln litrów (186,7 tys. ton) mniej niż trafiło na rynek paliwowy w paliwach ciekłych i biopaliwach ciekłych. Różnica została pozyskana w ramach importu lub nabycia wewnątrzspółnotowego. Przedstawione dane wskazują na wyraźny wzrost udziału bioetanolu pozyskiwanego z importu lub nabycia wewnątrzspółnotowego.

III. 5. Produkcja estrów

Z danych przekazanych przez Prezesa Urzędu Regulacji Energetyki wynika, że w 2010 r. wytwórcy biokomponentów wytworzyli ok. 421 mln litrów estrów (370,6 tys. ton). Na rynek paliwowy trafiło około 1015 mln litrów (893 tys. ton). Wykorzystanie estrów metylowych w olejach napędowych oraz jako samoistne paliwo w latach 2005–2010 przedstawiono poniżej.

Rok	Zużycie olejów napędowych i estrów stanowiących samoistne paliwo – w tys. m ³	W tym estry metylowe – w tys. m ³	Udział % objętości
2005	6 092	19,40	0,32
2006	7 253	51,00	0,70
2007	8 700	42,50	0,49
2008	12 513	544,00	4,35
2009	13 105	723,00	4,85
2010	14 104	1 015,00	7,10

W roku 2010 wytwórcy sprzedali producentom krajowym ok. 410,6 mln litrów (361,3 tys. ton) estrów, czyli o 604,4 mln litrów (531,7 tys. ton) mniej niż trafiło na rynek paliwowy w paliwach ciekłych i biopaliwach ciekłych. Różnica została pozyskana w ramach importu lub nabycia wewnątrzspółnotowego.

IV. Poziom i realizacja Narodowych Celów Wskaźnikowych.

IV. 1. Poziom Narodowych Celów Wskaźnikowych

Do dnia wejścia w życie ustawy *o biokomponentach i biopaliwach ciekłych* Narodowe Cele Wskaźnikowe (NCW) były ustanawiane (na podstawie art. 3 ust. 1 lit. a dyrektywy 2003/30/WE w sprawie wspierania użycia w transporcie biopaliw lub innych paliw odnawialnych) przez Ministra Gospodarki po przeprowadzeniu uzgodnień z zainteresowanymi ministrami.

Wysokość tak ustalonego NCW (wg wartości opałowej paliw zużywanych w transporcie) wyniosła:

- 2005 r. – 0,50%,
- 2006 r. – 1,50%,
- 2007 r. – 2,30%.

Wejście w życie ustawy *o biokomponentach i biopaliwach ciekłych* zmieniło tryb określania NCW. Zgodnie z art. 24 ust. 1 tej ustawy Rada Ministrów, co trzy lata, do dnia 15 czerwca danego roku, określa, w drodze rozporządzenia, NCW na kolejne 6 lat, biorąc pod uwagę możliwości surowcowe i wytwórcze, możliwości branży paliwowej oraz przepisy Unii Europejskiej w tym zakresie.

W rozporządzeniu Rady Ministrów z dnia 15 czerwca 2007 r. *w sprawie Narodowych Celów Wskaźnikowych na lata 2008–2013* (Dz. U. Nr 110, poz. 757) ustalono następujące wysokości NCW:

- 2008 r. – 3,45%,
- 2009 r. – 4,60%,
- 2010 r. – 5,75%,
- 2011 r. – 6,20%,
- 2012 r. – 6,65%,
- 2013 r. – 7,10%.

Przedstawione wielkości NCW są związane z zobowiązaniami wynikającymi z członkostwa Polski w Unii Europejskiej. W latach 2008–2010 w sposób liniowy prowadzą od ustalonego na rok 2007 wskaźnika na poziomie 2,3% do określonego w dyrektywie 2003/30/WE poziomu 5,75% w 2010 r. Następnie w latach 2011–2013 NCW nadal rosła liniowo, jednak w niższym tempie. Przyjęto, że tempo wzrostu wysokości NCW w tym okresie (jak również do roku 2020) powinno umożliwić równomierne dochodzenie do poziomu 10% w 2020 r. Przedmiotowe założenie zgodne jest z dyrektywą Parlamentu Europejskiego i Rady 2009/28/WE z dnia 23 kwietnia 2009 r. w sprawie promowania stosowania energii ze źródeł odnawialnych zmieniającej i w następstwie uchylającej dyrektywy 2001/77/WE oraz 2003/30/WE (Dz. Urz. UE L 140 z 05.06.2009, str. 16).

IV.2. Realizacja Narodowego Celu Wskaźnikowego

Wymaga podkreślenia fakt, że regulacje dotyczące funkcjonowania rynku biokomponentów i biopaliw ciekłych, a w szczególności wprowadzenie wynikającego z ustawy o biokomponentach i biopaliwach ciekłych obowiązku zapewnienia określonego udziału biokomponentów w rynku paliw transportowych, spowodowały znaczny wzrost wykorzystania biokomponentów w transporcie. Świadczy o tym choćby fakt, że udział biokomponentów w rynku paliw wykorzystywanych w transporcie w 2010 r. był powyżej założonego poziomu 5,75% i wyniósł 5,94%.